

Sygn. akt *IV Ka 1444/12*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie w IV Wydziale Karnym Odwoławczym
w składzie:

Przewodniczący: SSO Bożena Majgier-Strączyńska

Sędziowie: SO Agnieszka Bobrowska (spr.)

SO Elżbieta Zywar

Protokolant: Kamila Michalak

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2013 r.

sprawy **K. K.**

obwiniony z art. 71 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych
i egzekucji

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej przy Krajowej Radzie Komorniczej w W.

z dnia 10 maja 2012 r. sygn. D 1/12

I. uchyła zaskarżone orzeczenie i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk w zw.
z art. 73 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji postępowanie przeciwko K. K. o zarzucany
mu czyn umarza,

II. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IV Ka 1444/12

UZASADNIENIE

K. K. asesor komorniczy w Kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. został obwiniony o delikt dyscyplinarny z art. 71 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji polegający na podejmowaniu czynności naruszających powagę urzędu w sprawach prowadzonych przeciwko dłużnikom Z. J. i A. J. oraz przeciwko A. S., J. S. i W. S. poprzez przystąpienie w dniu 1 lipca 2009 r. do licytacji i następnie nabyciu nieruchomości, co do której była prowadzona egzekucja przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Choszcznie J. B. (1), w którego kancelarii obwiniony był w dacie licytacji zatrudniony.

Orzeczeniem z dnia 10 maja 2012 r. Komisja Dyscyplinarna przy Krajowej Radzie Komorniczej w W. w sprawie o sygn. akt D 1/12 uznała obwinionego K. K. za winnego zarzucanego mu czynu, który stanowi delikt dyscyplinarny z art. 71 pkt 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji w zw. z § 1 ust. 2 kodeksu etyki zawodowej komornika i za to na podstawie art. 72 ust. 1 pkt 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji wymierzyła mu karę nagany.

Nadto ustaliła koszty postępowania dyscyplinarnego na kwotę 4.000 zł. i obciążyła nimi obwinionego K. K..

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł obwiniony K. K.. Na podstawie art. 75 pkt 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji zaskarżył to orzeczenie w całości i zarzucił mu:

1. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść wyroku, w szczególności:

a) art. 424 § 1 kpk w zw. z art. 75 pkt 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia orzeczenia, tj. w sposób uniemożliwiający stronie polemizowanie ze stanowiskiem organu orzekającego co do oceny poszczególnych dowodów albowiem Komisja Dyscyplinarna przytaczając ustalony przez siebie stan faktyczny nie przytoczyła dowodów, na podstawie których poczyniła ustalenia, przez co strona nie jest w stanie wywnioskować, jakie dowody stanowiły podstawę do dokonania takich, a nie innych ustaleń,

b) art. 393 § 1 kpk w zw. z art. 75 pkt 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji poprzez zaniechanie odczytania poszczególnych dokumentów złożonych w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Choszcznie pod sygnaturami Km 753/03 oraz Km 1344/05 oraz postępowaniach sądowych prowadzonych przed Sądem Rejonowym w Choszcznie pod sygnaturami I Co 34/09 oraz I Co 3/09, przez co obwiniony nie miał możliwości złożenia wyjaśnień co do ewentualnych dowodów,

c) art. 394 § 2 kpk w zw. z art. 75 pkt 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji poprzez brak jakiegokolwiek rozstrzygnięcia w przedmiocie ujawnienia poszczególnych dokumentów złożonych w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Choszcznie pod sygnaturami Km 753/03 oraz Km 1344/05 oraz postępowaniach sądowych prowadzonych przed Sądem Rejonowym w Choszcznie pod sygnaturami I Co 34/09 oraz I Co 3/09, podczas gdy z uzasadnienia orzeczenia wynika, że Komisja Dyscyplinarna czyniła ustalenia (...) „znajdując ich potwierdzenie w aktach egzekucyjnych KM 753/03 i sądowych I Co 34/09 oraz w aktach egzekucyjnych Km 1344/05 i sądowych uniemożliwiając przez to skarżącemu realizację prawa do obrony poprzez ustosunkowanie się do poszczególnych dowodów,

d) art. 175 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 386 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 75 pkt 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji poprzez zaniechanie pouczenia obwinionego o przysługujących mu uprawnieniach do składania wyjaśnień, odmowy składania wyjaśnień, odmowy udzielenia odpowiedzi na poszczególne pytania, składania wyjaśnień co do każdego dowodu, o czym świadczy brak jakiegokolwiek zapisu w tym przedmiocie w protokole z rozprawy z dnia 15 lutego 2012r., a w konsekwencji ograniczenie prawa do obrony obwinionego;

2. obrazę przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 71 pkt 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji poprzez przyjęcie zawinionego działania obwinionego i charakteryzującego go stopnia społecznej szkodliwości wyższego niż znikomy, podczas gdy żaden z ujawnionych przez Komisję Dyscyplinarną dowodów na to nie wskazuje;

3. błąd w ustaleniach faktycznych – poprzez przyjęcie, iż K. K. podejmował czynności naruszające powagę urzędu w sprawach prowadzonych przeciwko dłużnikom Z. J. i A. J. oraz przeciwko A. S., J. S. i W. S. poprzez przystąpienie w dniu 1 lipca 2009r. do licytacji i następnie nabyciu nieruchomości, co do której była prowadzona egzekucja przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Choszcznie J. B. (1), w którego kancelarii obwiniony był w dacie licytacji zatrudniony, podczas gdy nie wykazano na czym polegała naganność zachowania obwinionego.

Podnosząc powyższe zarzuty obwiniony wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego orzeczenia poprzez umorzenie postępowanie wobec obwinionego K. K., wobec przedawnienia karalności, albowiem od dnia 1 lipca 2009r. upłynęły ponad 3 lata, gdy tymczasem przepis art. 73 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji stanowi, że po upływie 3 lat od dnia popełnienia czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, a postępowanie wszczęte ulega umorzeniu w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 414 § 1 kpk w zw. z art. 75 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji;

2. uchylenie zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie obwinionego K. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu w całości i obciążenie kosztami postępowania Skarbu Państwa;

3. ewentualnie z ostrożności procesowej o uchylenie orzeczenia i zwrot sprawy Komisji Dyscyplinarnej do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obwinionego K. K. okazała się zasadna na tyle, że doprowadziła do uchylenia zaskarżonego orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej przy Krajowej Radzie Komorniczej w W. i umorzenia postępowania w sprawie z powodu przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Na obecnym etapie postępowania niemożliwym jest natomiast wypowiedzenie się w przedmiocie sprawstwa i winy obwinionego. W pierwszej kolejności zauważyć należy, że zgodnie z treścią przepisu art. 75 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji do postępowania dyscyplinarnego w zakresie nieuregulowanym w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego. Tymczasem Komisja Dyscyplinarna przy Krajowej Radzie Komorniczej w W. przepisom Kodeksu postępowania karnego uchybiła, co czyni niemożliwym jakąkolwiek analizę dokonanych przez nią ustaleń faktycznych i oceny prawnej, a w konsekwencji rozstrzygnięcie o sprawstwie i winie obwinionego, także w kierunku przez niego postulowanym.

Zasadnie zarzucił skarżący Komisji Dyscyplinarnej obrazę przepisów art. 393 § 1 kpk i art. 394 § 2 kpk. Z protokołów rozpraw, które odbyły się w dniach: 15 lutego 2012r. (k. 15 - 18), 14 marca 2012r. (k. 52 - 53), 11 kwietnia 2012r. (k. 83 - 84) oraz 9 maja 2012r. (k. 93 - 95) nie wynika bowiem, aby organ prowadzący postępowanie odczytał (po myśli art. 393 § 1 kpk) albo uznał za ujawnione bez odczytywania (po myśli art. 394 § 2 kpk) w całości lub w części akta komornicze w sprawach o sygn. akt Km 753/03 i sygn. akt Km 1344/05 oraz akta sądowe w sprawach o sygn. akt I Co 34/09 i sygn. akt I Co 3/09. Skoro protokół stanowi odzwierciedlenie wykonanych na rozprawie czynności, nie wskazanie w nim – po myśli art. 148 § 1 pkt 3 kpk, postanowień wydanych w toku postępowania dowodowego świadczy to o tym, że takie w ogóle nie zostały wydane. W takiej sytuacji oparcie przez Komisję Dyscyplinarną ustaleń faktycznych w sprawie na podstawie ww. akt komorniczych i sądowych stanowi naruszenie art. 410 kpk. Zgodnie z tym przepisem, podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Rację ma skarżący, że Komisja Dyscyplinarna nie uczyniła zadość temu obowiązkowi poprzez poinformowanie jedynie obwinionego na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2012r. o nadesłaniu akt egzekucyjnych i sądowych dotyczących państwa K. i J.(k. 84).

Jedyny dowód jaki przeprowadzony został na rozprawie w sposób prawem karnym procesowym przewidzianym, stanowiły wyjaśnienia obwinionego. Komisja Dyscyplinarna nie dysponowała natomiast jakimkolwiek innym dowodem umożliwiającym rzetelną weryfikację oświadczeń K. K., bowiem: po pierwsze, nie przeprowadziła dowodów z akt spraw, w których doszło do uchybień (o czym była mowa w akapicie powyżej), a po wtóre, nie sięgnęła po inne dowody, do czego była obligowana treścią art. 167 kpk. Zgodnie z tym przepisem dowody niezbędne dla weryfikacji wyjaśnień obwinionego należało przeprowadzić z urzędu bądź na wniosek obwinionego, zwłaszcza że na tym etapie obwiniony wnioski takie składał. Rzecz jednak w tym, że wnioski te, co najmniej w części, zostały niezasadnie oddalone. Koniecznym byłoby natomiast przesłuchanie w charakterze świadka co najmniej Komornika Sądowego J. B. (1), a to dla możliwości oceny stopnia zawinienia obwinionego.

Trafnie także podniósł obwiniony, że sporządzone przez Komisję Dyscyplinarną uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie spełnia wymogów wskazanych w art. 424 § 1 kpk, gdyż Komisja Dyscyplinarna nie wskazała dowodów, na których oparła ustalenia poszczególnych faktów. Zgodnie z treścią przytoczonego przepisu, uzasadnienie powinno zawierać wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nie udowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Zgodzić trzeba się ze skarżącym, że nie spełnia tego wymogu wskazanie przez Komisję Dyscyplinarną w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia w sposób zbiorczy na akta komornicze i sądowe, bez konkretnego wskazania poszczególnych dokumentów z tych akt. Istotnie uniemożliwiło to obwinionemu analizę, jakie dowody stanowiły podstawę do dokonania przez ten organ takich, a nie innych ustaleń w sprawie, a także uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnej kontroli odwoławczej Sądowi Okręgowemu. Dodać także

należy, że w uzasadnieniu nie odniesiono się także do linii obrony obwinionego, choć przyjęto, że K. K. świadomie i umyślnie naruszył powagę i godność urzędu.

Zgodzić należy się także z obwinionym, że organ prowadzący postępowanie pierwszoinstancyjne naruszył przepisy art. 175 § 1 i 2 kpk i art. 386 § 1 i 2 kpk. Przepisy te przewidują obowiązek pouczenia o przysługujących obwinionemu uprawnieniach do składania wyjaśnień, odmowy ich składania, odmowy udzielenia odpowiedzi na poszczególne pytania, składania wyjaśnień, co do każdego dowodu. Treść protokołów rozpraw nie zawiera jakichkolwiek zapisów świadczących o tym, aby Komisja Dyscyplinarna uczyniła zadość temu obowiązkowi i choć skarżący nie wykazał, aby miało to wpływ na treść zaskarżonego wyroku, to jednak – dla wyczerpania krytyki uchybień proceduralnych postępowania przed Komisją Dyscyplinarną – wypadało to zasygnalizować.

Wobec wystąpienia uwypuklonych przez skarżącego nieprawidłowości pierwszoinstancyjnego postępowania, mając na względzie ich rangę i procesowe konsekwencje, wskazać należy, że naruszenie owych przepisów (za wyjątkiem wskazanych w akapicie powyżej) mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, co już powoduje konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia. To także powoduje, że nie sposób odnieść się do zarzutów dotyczących błędnych ustaleń faktycznych oraz zarzutu obrazy prawa materialnego. Mankamenty procedowania Komisji Dyscyplinarnej uniemożliwiają rekonstrukcję zdarzeń stanowiących przedmiot niniejszego postępowania, jak również ustalenie czy i jakiego czynu dopuścił się obwiniony K. K..

Zarzuty skarżącego dotyczące naruszenia przez Komisję Dyscyplinarną przepisów postępowania, choć okazały się zasadne, nie mogły jednak doprowadzić do postulowanej apelacją zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez uniewinnienie obwinionego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ani też do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Komisji Dyscyplinarnej do ponownego rozpoznania, a to z uwagi na stwierdzenie przez Sąd odwoławczy (i podniesione przez skarżącego w pierwszym wniosku odwoławczym) przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Wskazać należy, że zgodnie z brzmieniem art. 73 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji po upływie 3 lat od dnia popełnienia czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, a postępowanie wszczęte ulega umorzeniu. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w przepisach prawa karnego.

K. K. asesor komorniczy w Kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w S. został obwiniony o to, że przystępując w dniu 1 lipca 2009r. do licytacji i następnie nabywając nieruchomości, co do których była prowadzona egzekucja przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C.J. B. (1), w którego kancelarii obwiniony był w dacie licytacji zatrudniony, podejmował czynności naruszające powagę urzędu w sprawach prowadzonych przeciwko dłużnikom Z. J. i A. J. oraz przeciwko A. S., J. S. i W. S., tj. o delikt dyscyplinarny z art. 71 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Skoro od dnia zarzucanego obwinionemu czynu upłynęły już 3 lata, to należało stwierdzić, że nastąpiło przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej.

W przedmiotowej sprawie nie znajdzie również zastosowania zdaniem drugie art. 73 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, który stanowi, że jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, to przedawnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie odpowiedzialności karnej, którego terminy określone są w art. 101 – 105 Kodeksu karnego. Czyn zarzucany obwinionemu nie zawiera bowiem znamion przestępstwa. Postanowieniem z dnia 31 maja 2012r. Prokuratura Okręgowa w Szczecinie w sprawie o sygn. akt V Ds. 105/11 umorzyła – właśnie wobec braku znamion czynu zabronionego – śledztwo dotyczące m.in. przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza publicznego K. K. poprzez nabycie w drodze licytacji nieruchomości będących przedmiotem postępowań egzekucyjnych w sprawach KM 735/03 i KM 1344/05, w których wykonywał czynności służbowe – tj. o czyn z art. 231 § 1 kk w zw. z art. 12 kk. Postępowanie zostało umorzone wobec nie stwierdzenia okoliczności

podlegających odpowiedzialności prawnokarnej, a przede wszystkim wobec uznania, że opisanej sytuacji asesor komorniczy nie jest funkcjonariuszem publicznym w rozumieniu art. 115 § 13 kk (k. 119).

Wobec stwierdzenia przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej obwinionego K. K.Sąd odwoławczy na podstawie art. 437 § 2 kpk w zw. z art. 75 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji uchylił zaskarżone orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 73 ustawy z dnia 29 sierpnia 21997r. o komornikach sądowych i egzekucji umorzył postępowanie w sprawie.

Sąd odwoławczy na podstawie art. 632 pkt. 2 kpk i art. 634 kpk w zw. z art. 75 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji kosztami procesu w sprawie obciążył Skarb Państwa.

.....

SSO Agnieszka Bobrowska SSO Bożena Majgier SSO Elżbieta Zywar

- Strączyńska